

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 grudnia 2019 r.,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **M. B.**, **M. O.**, **P. B.**

skazanych z art. 258 § 1 i in. k.k.

z powodu kasacji wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt XII K (...),

p o s t a n o w i ł

1. oddalić wszystkie kasacje jako oczywiście bezzasadne;
2. zwolnić P. B. od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego;
3. obciążyć M. B. i M. O. kosztami postępowania kasacyjnego w częściach równych.

UZASADNIENIE

M. O. została skazana wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt XII K (...), za to, że :

- w okresie na przełomie czerwca i lipca 2005 r. w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i na szkodę interesu publicznego, będąc funkcjonariuszem publicznym i przekraczając swoje uprawnienia jako inspektor Wydziału Kontroli Urzędu Skarbowego w W., po uprzednim uzyskaniu i przekazaniu G. Ł. i J. C.

wiadomości o należnym spółce z ograniczoną odpowiedzialnością „S.” w W. zwrocie podatku VAT w wysokości 12 mln zł z Urzędu Skarbowego w W., przekazała tymże osobom dokumenty wymienionej spółki, będące w posiadaniu Urzędu Skarbowego, przez co ujawniła informacje objęte tajemnicą skarbową, będąc zobowiązana do zachowania tej tajemnicy, działając tym samym na szkodę Skarbu Państwa, reprezentowanego przez ten Urząd Skarbowy – tj. przestępstwo z art. 231 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 306 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w zw. z art. 11 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie czynu w zw. z art. 4 § 1 k.k.; za czyn ten Sąd wymierzył jej karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

- w nieustalonym okresie, ale nie wcześniej niż od maja 2005 r., a najpóźniej do września 2005 r. w W. brała udział w kierowanej przez J. P. i J. C. zorganizowanej grupie, mającej na celu popełnianie przestępstw, polegających na wyłudzeniu z urzędów skarbowych pieniędzy na szkodę Skarbu Państwa – tj. występki z art. 258 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie czynu w zw. z art. 4 § 1 k.k.; za czyn ten Sąd wymierzył jej karę 1 roku pozbawienia wolności;

- w okresie od lipca do 31 sierpnia 2005 r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. i innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, po uprzednim uzyskaniu wiadomości o należnym spółce z ograniczoną odpowiedzialnością „B.” z siedzibą i adresem w W. zwrocie podatku VAT z Urzędu Skarbowego w W., używając podrobionych i przerobionych dokumentów dotyczących wymienionej spółki, które wskazywały jako prezesa spółki osobę W. J., założyła w dniu 10 sierpnia 2005 r. fikcyjny rachunek bankowy dla spółki, a następnie, wykorzystując ten rachunek jako właściwy do rozliczeń z Urzędem Skarbowym, wprowadzając w ten sposób w błąd pracowników Urzędu Skarbowego, doprowadziła Urząd Skarbowy w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1.524.792 zł na szkodę Skarbu Państwa oraz spółki „B.” w związku z przelaniem w dniu 26 sierpnia 2005 r. na fikcyjny rachunek spółki „B.” tej kwoty tytułem zwrotu należnego podatku VAT, która to kwota stanowi mienie znacznej wartości, po czym w dniu 30 sierpnia 2005 r. podjęła z banku 1.500.000 zł przez nieustaloną osobę, podającą się za W. J.; przy czym, będąc inspektorem Wydziału Kontroli Urzędu Skarbowego w W. i z tego tytułu działając jako funkcjonariusz

publiczny oraz będąc obowiązana do zachowania tajemnicy skarbowej, przekraczając swe uprawnienia i działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i na szkodę interesu publicznego, przekazała J. C. i G. Ł. dokumenty spółki „B.”, będące w posiadaniu Urzędu Skarbowego, przez co ujawniła informacje objęte tajemnicą skarbową oraz spowodowała przyspieszenie wprowadzenia aktualizacji NIP 2 do bazy komputerowej „P.”, w wyniku czego uzyskała korzyść majątkową w postaci pieniędzy w kwocie 100 tys. zł. – tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 231 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 306 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w zw. z art. 11 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie czynu w zw. z art. 4 § 1 k.k.; za czyn ten Sąd wymierzył jej karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w datach czynów w zw. z art. 4 § 1 k.k., Sąd połączył orzeczone kary pozbawienia wolności, wymierzając M. O. karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, przy czym na poczet orzeczonej kary zaliczył skazanej okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 13 września 2005 r. do 19 marca 2007 r. Ponadto, orzekł wobec M. O. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w całości – solidarnie ze wskazanymi w wyroku współoskarżonymi - poprzez zapłatę na rzecz Urzędu Skarbowego w W. kwoty 1.514.792 zł.

Wyrok ten zaskarżyli w drodze apelacji : prokurator Prokuratury Okręgowej w części dotyczącej orzeczenia o środku karnym - na niekorzyść M. O. oraz obrońca skazanej.

Oskarżyciel publiczny zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego obrazę przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 41 § 1 k.k., poprzez nieorzeczenie wnioskowanego przez oskarżyciela zakazu, w sytuacji gdy Sąd uznał oskarżoną M. O. za winną popełnienia zarzucanych jej czynów, których dokonała przy nadużyciu zajmowanego stanowiska i wykonywanego zawodu oraz przyjął i ustalił, iż M. O. działała jako funkcjonariusz publiczny, co skutkowało nieorzeczeniem wobec oskarżonej fakultatywnego środka karnego w postaci zakazu zajmowania stanowiska w organach aparatu skarbowego na okres 6 lat. Stawiając powyższy zarzut prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez orzeczenie na podstawie art. 41 § 1 k.k. w stosunku do M.

O. środka karnego w postaci zakazu zajmowania stanowiska w organach aparatu skarbowego na okres 6 lat.

Obrońca skazanej podniósł zarzut:

1. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętego za podstawę orzeczenia, polegającego na uznaniu, iż:
 1. dokumenty spółek (w tym B. Sp. z o.o. oraz S. Sp. z o.o. w postaci odpisu KRS, aktu notarialnego umowy spółki, deklaracji NIP 2 oraz Regon, są objęte tajemnicą skarbową, podczas gdy dokumenty te są jawne dla wszystkich osób zainteresowanych we właściwym miejscowo sądzie rejestrowym i jako jawne, nie są objęte żadną tajemnicą, w tym tajemnicą skarbową,
 2. oskarżona M. O. przekroczyła swoje uprawnienia i doprowadziła do przyspieszenia wprowadzenia aktualizacji NIP 2 do bazy komputerowej P., podczas gdy oskarżona nie posługiwała się przysługującymi jej uprawnieniami/kompetencjami w ramach pracy w Urzędzie Skarbowym, a jedynie osobistą znajomością ze świadkiem D. K., która to nie była w żaden sposób podporządkowana służbowo oskarżonej, tym samym błędne uznanie, iż osobista prośba oskarżonej do świadka D. K. może stanowić przekroczenie uprawnień,
 3. oskarżona M. O. działając jako inspektor kontroli skarbowej Urzędu Skarbowego w W., ujawniła informację skarbową dotyczącą planowanego zwrotu podatku dla Spółki S. Sp. z o.o. podczas gdy oskarżona w ramach swoich kompetencji nie posiadała wiedzy o planowanych zwrocie podatku VAT, zaś informacja ta została jej ujawniona przez świadka D. K., która nie była podporządkowana służbowo oskarżonej, tym samym to wskazany świadek doprowadził do ujawnienia informacji skarbowej,
 4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że oskarżona miała świadomość udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, miała świadomość istnienia zorganizowanej grupy przestępczej, wykonywała polecenia oskarżonego C., podczas gdy oskarżona wyraziła jedynie chęć jednorazowego popełnienia czynu zabronionego w celu uzyskania korzyści finansowej, nie знаła innych osób poza J. C. i G. Ł., nie pozostawała w jakichkolwiek więzach (społecznych, psychologicznych) z pozostałymi

oskarżonymi, nie pozostawała w żadnej strukturze hierarchicznego podporządkowania,

a ponadto – w razie nieuwzględnienia powyższej argumentacji:

5. rażącą niewspółmierność (surowość) kar jednostkowych 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności za pierwszy z przypisanych jej czynów (punkt I wyroku), 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności za drugi z przypisanych jej czynów (punkt II wyroku) oraz 1 roku pozbawienia wolności za trzeci z przypisanych jej czynów (punkt VI wyroku), a także kary łącznej 4 lat pozbawienia wolności, bez nadania prawidłowego znaczenia okoliczności, iż oskarżona od początku postępowania przyznawała się do zarzucanych jej czynów i złożyła obszernie wyjaśnienia, które umożliwiły ustalenie przebiegu zdarzenia oraz ustalenie sprawstwa pozostałych oskarżonych; bez nadania należytego znaczenia okoliczności, iż od popełnienia czynów przypisanych oskarżonej upłynęło już prawie 13 lat, w tym czasie oskarżona nie popadła w żaden konflikt z prawem, prowadzi stabilny tryb życia, ma małoletnie dzieci, które są pod jej opieką i na jej utrzymaniu; bez nadania należytego znaczenia okoliczności, iż oskarżona wyraziła skruchę oraz żal za popełnione czyny, a także w odniesieniu do kary łącznej, iż związek przedmiotowo - podmiotowy czynów jest bardzo bliski i kara winna oscylować w granicach pełnej absorpcji, a nie kumulacji,
6. obrazę prawa procesowego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest przepisu art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. poprzez orzeczenie środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody, przy wymierzeniu kary łącznej, podczas gdy rozstrzygnięcia co do środków karnych winny odnosić się do przypisanych oskarżonej czynów wypełniających znamiona przestępstw,
7. rażącą niewspółmierność (surowość) wymierzonego środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody orzeczonego w sposób solidarny, w sytuacji, gdy oskarżona uzyskała z kwoty, którą niekorzystnie rozporządził pokrzywdzony, jedynie sumę 100 tys. zł, a zatem wystarczające jest orzeczenie w stosunku do oskarżonej obowiązku naprawienia szkody właśnie w tej wysokości.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszym, poprzez wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej czynu przepisu art. 231 § 1 k.k. i art. 306 § 1 ustawy z dnia

29 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa oraz wyeliminowanie z opisu czynu działania oskarżonej polegającego na ujawnieniu tajemnicy skarbowej poprzez przekazanie dokumentów spółki objętych tą tajemnicą, oraz przekroczenie uprawnień poprzez spowodowanie przyspieszenia wprowadzenia aktualizacji NIP 2 do bazy komputerowej P., a także złagodzenie orzeczonej w stosunku do oskarżonej kary,

- zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie drugim i szóstym, poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów,

- zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie siódmym, poprzez uchylenie rozstrzygnięcia

o karze łącznej oraz w punkcie dziewiątym, poprzez uchylenie rozstrzygnięcia o obowiązku naprawienia szkody.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt II AKa (...), na skutek wniesionych apelacji zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. w ten sposób, że uchylił zawarte w nim w punkcie dziewiątym rozstrzygnięcie o obowiązku solidarnego naprawienia szkody, w pozostałym zakresie utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Obrońca skazanej wniósł kasację od powyższego orzeczenia, w zakresie punktu II (tj. w części utrzymującej zaskarżony wyrok Sądu I instancji w mocy), zarzucając mu rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie naruszenie przepisu art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., przez nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli instancyjnej oraz pozbawione wnikliwej analizy każdego z zarzutów zawartych w apelacji obrońcy i nieustosunkowanie się do argumentacji zawartej w jej uzasadnieniu, co skutkowało niezasadną aprobatą ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji oraz przyjęciem za własną ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Okręgowy w W., a ponadto wadliwe uzasadnienie orzeczenia Sądu Odwoławczego, polegające na odwoływaniu się do trafności ustaleń i ocen Sądu I instancji, niepozwalających na dokonanie prawidłowej kontroli instancyjnej wydanego przez ten Sąd orzeczenia, a także braku odpowiedniej własnej argumentacji, która wskazywałaby, dlaczego podniesione przez obrońcę zarzuty oraz argumenty na ich poparcie, nie zasługują na uwzględnienie, w szczególności

zaś całkowite zaniechanie rozpoznania przez Sąd II instancji zarzutów rażącej niewspółmierności kary wymierzonej skazanej M. O., podniesionych we wniesionym środku odwoławczym oraz poprzez zaakceptowanie i przyjęcie za własne naruszenia prawa Sądu I instancji przez Sąd Odwoławczy, polegającego na zaniechaniu prawidłowego uwzględnienia przez Sąd celu wychowawczego, który kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, podczas gdy skazana M. O. zarzuconych jej czynów dopuściła się wiele lat temu, zaś w okresie, który upłynął od tamtego czasu całkowicie zmieniła swoje postawy życiowe, a orzeczona względem niej kara łączna nie spełni należycie celów zapobiegawczych i wychowawczych jako rażąco surowa. Wniósł przy tym o uchylenie w zakresie pkt II zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), a także utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w W. i przekazanie sprawy Sądowi I instancji w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na wniesioną przez obrońcę skazanej kasację, Prokurator Okręgowy w S. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja należy do nadzwyczajnych środków zaskarżenia, w związku z tym jej zakres merytoryczny został ukształtowany w znacznie bardziej wąskim stopniu niż zakres apelacji. Strona może wnieść kasację od orzeczenia sądu II instancji jedynie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2018 r., sygn. akt II KK 58/18). Niemożliwe jest przy tym oparcie kasacji wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary czy kwestionowanie w postępowaniu przed Sądem Najwyższym poczynionych przez sądy ustaleń faktycznych.

Kasacja od wyroku Sądu Apelacyjnego wniesiona przez obrońcę M. O. zawiera obydwa zakazane elementy, choć umiejętnie zakamuflowane pod postacią naruszeń prawa procesowego. Jest bowiem czytelne, już przy pobieżnej lekturze zarzutów kasacyjnych, iż mają one charakter czysto polemiczny i w rzeczywistości zmierzają do ponownej kontroli okoliczności, które stanęły u podstaw przypisania skazanej winy oraz kary. Z tego względu kasację tę należało uznać za bezzasadną w stopniu oczywistym.

Odnosząc się szczegółowo do podniesionych w skardze zarzutów, należy stwierdzić, że Sąd Odwoławczy przeprowadził kontrolę wyroku Sądu *meriti* w sposób prawidłowy, czemu dał wyraz w treści sporządzonego uzasadnienia. Wbrew twierdzeniom autora kasacji, Sąd Apelacyjny rozpatrzył wszystkie podniesione w apelacji obrońcy zarzuty, do których odnosi się kasacja – w tym co do rażącej niewspółmierności kary wymierzonej skazanej. Uczynił to zbiorczo – tj. uwzględniając w swoich wywodach również kary orzeczone w stosunku do innych współoskarżonych – niemniej wskazał powody, dla których uznał kary jednostkowe, wymierzone za czyny popełnione przez M. O., za adekwatne do stopnia zawinienia. Podkreślił przy tym, iż przedmiotowe sankcje oscylują w dolnych ustawowych granicach zagrożenia – co czyni twierdzenie o ich rażącej surowości nieuzasadnionym.

Na aprobatę nie zasługują również twierdzenia skarżącego, jakoby Sąd Odwoławczy przeprowadził kontrolę instancyjną mało wnikliwie, a w rezultacie niezasadnie zaaprobował ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd I instancji. Część merytoryczna uzasadnienia orzeczenia Sądu Apelacyjnego, istotnie, nie należy do najbardziej obszernych, jednak mimo to umożliwia stwierdzenie, iż wszystkie zarzuty apelacyjne zostały objęte kontrolą Sądu *ad quem*. Na stronach 30-31 oraz 36 - 37 uzasadnienia, Sąd Apelacyjny wskazuje, z jakiego powodu uznaje priorytetowe zarzuty apelacji, opisane w punktach 1 i 2 środka odwoławczego za całkowicie bezpodstawne. Ponadto, Sąd odwoławczy słusznie zauważył, że obrońca skazanej nie wykazał, iż wskazane w zarzutach błędy mogły mieć wpływ na treść wyroku – co jest warunkiem skuteczności zarzutu apelacyjnego.

Oceniając prawidłowość postępowania drugoinstancyjnego należy mieć na uwadze, iż *sposób wykonania obowiązku art. 457 § 3 k.p.k. w odniesieniu do zarzutów i wniosków apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.) jest pochodną, z jednej strony, jakości i kompletności wyводу zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, a z drugiej strony, treści zarzutów apelacji oraz argumentacji, która ma wspierać te zarzuty* (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2018 r., sygn. akt V KK 384/17). Oszczędność wypowiedzi Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie, choć niemogąca stanowić wzorca godnego naśladowania, wynikała więc

ze zgodności jego stanowiska z wyrokiem Sądu Okręgowego i motywami tego rozstrzygnięcia. Nawet gdyby przyjąć, iż Sąd Odwoławczy powinien nieco szerzej uzasadnić swoje stanowisko – zwłaszcza odnośnie rozstrzygnięć co do sankcji, nie jest to z pewnością uchybienie, które wywarło wpływ na treść wyroku.

Przypomnieć bowiem trzeba, że *podstawą zarzutów kasacyjnych może być wyłącznie rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego albo procesowego, lub zarzut wystąpienia tzw. bezwzględnej podstawy odwoławczej, tj. którejś z okoliczności, o których mowa w treści art. 439 § 1 k.p.k.* Tym samym podstawą kasacji nie może być zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Zgodnie z intencją ustawodawcy, celem i funkcją postępowania kasacyjnego jest bowiem eliminacja z porządku prawnego orzeczeń dotkniętych najpoważniejszymi wadami prawnymi, a nie ponowna kontrola ustaleń poczynionych na etapie postępowania rozpoznawczego. To drugie jest celem postępowania odwoławczego, którego powielanie nie może być przedmiotem postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III KK 313/18). Wynika to z wyjątkowego charakteru środka zaskarżenia, jakim jest kasacja.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.